

ПОЛИТИКА, 03.06.2025, чланак

Александра Исаков

СУСРЕТИ: ЉУБИША РИСТИЋ, редитељ

Овог лета правимо нови ЈУ-фест

Дошло је време када треба да радимо заједно, не да сарађујемо, него да живимо и да радимо заједно

Суботица – Након непуне три деценије од премијере управо на сцени „Јадран“ у Суботици, представа „Псовање публике“ по тексту Петера Хандкеа, у режији Љубише Ристића, поново је играна на истим даскама. Овога пута као гостујућа, са новом, подмлађеном глумачком поставом. Од премијере у Суботици, „Псовање публике“ део је сталног репертоара КПГТ-а у Београду или, како Ристић каже, „гвозденог репертоара“ у који још спадају његове представе „Ричард Трећи“, која је такође први пут изведена овде у Суботици на Шекспир фесту 1986. године, те „Буба у уху“ која је пре 54 године први пут одиграна у ЈДП-у. Те представе су, каже, школа КПГТ-а.

– „Псовање публике“ је важан комад, јер мислим да је са њим Хандке ставио тачку на крај авангарде. Од тог комада надаље, нема авангарде, почиње време барока, постмодерне, једна друга идеја позоришта у којем није обавезна потрага за новим и увек за новим, већ све што је постојало у историји уметности је употребљиво за уметност. Заправо, уметност настаје из уметности, а не из живота, и то је та основна идеја која ће касније у другим уметностима бити названа постмодерна, а позориште је тада већ крајем шездесетих година кренуло да отвара тај простор мишљења о уметности. Есеј о позоришту „Псовање публике“ говори о основним стварима: о публици, о времену, простору, говори о односу сцене и гледалишта, то је не само значајан него и изузетно занимљив комад који је иначе изведен 1967. године у Београду. Чим је

изведен у Франкфурту, Пит Теслић га је превео и играли смо га у Расовом Позоришном игралишту у дворишту Филозофског факултета и тај комад сада живи код нас – прича редитељ Љубиша Ристић.

Сцену „Јадран“ на којој Народно позориште у Суботици још увек игра своје представе Ристић назива КПГТ сценом у биоскопу „Јадран“ јер је то практично театарски простор који је он отворио крајем осамдесетих година у тренутку када је инспекција забранила рад у старој згради Народног позоришта због лошег стања објекта. Тада су представе почеле да се играју у адаптираној биоскопској сали „Јадран“, у Синагоги, која је тада још, како Ристић подсећа, била складиште бицикала. Љубиша Ристић снажно је обликовао позоришни и културни живот Суботице од средине осамдесетих до краја деведесетих година, када су овде играни циклуси представа попут Шекспир феста, Молијер феста, Фестивала домаће драме, те „Златно доба“ у годишњици открића Америке, фестивал дела Данила Киша.

– То је било време када се много путовало, ишло се по иностранству, сваке године смо имали по месец дана гостовања по Европи. Користили смо прилику да направимо те летње фестивале који никада нису били такви да се скупе представе са разних страна, као што раде филмски фестивали, траку под мишку, па се праве фестивали: Ми смо увек имали идеју да радимо продукционе фестивале, да се направе нове представе које ће онда из године у годину понављати. То је било оно што смо звали ЈУ-фест, имали смо тему, идеју и годинама је доследно спроводили – каже Ристић.

За позоришног редитеља идеја о повезивању простора који постају стваралачке радионице из које настављају да шире своју културну мисију и даље је жива и каже да је гостовање представа „Псовање публике“, те „Љубавне приче“ по тексту Пурише Ђорђевића управо зачетак једног новог повезивања театара.

– Ово што сада радимо у Суботици је почетак стварања једне такве мреже, онога што смо имали осамдесетих и деведесетих. Имамо договор са пријатељима из суботичког Народног позоришта да они гостују код нас у Београду, да ми на нашој старој сцени овде у Суботици играмо наше представе редовно, али исто то радимо и отварамо сталну сцену у Новом Саду, отворићемо и у Нишу, Крагујевцу и Краљеву. За сада у ових пет градова где ћемо дистрибуирати не само наше представе, ми имамо репертоар од 20 и нешто представа, већ ћемо ићи у ових пет градова, а када то буде могуће, проширићемо на Македонију, Босну и Херцеговину, Хрватску, Словенију, видећемо шта ће реално бити могуће – каже редитељ.

Љубиша Ристић има већ и предвиђени репертоар за овај циклус представа који би се играо у оквиру програма „Ју фест“ 20–25.

– Почињемо да радимо овога лета, као годинама раније, имаћемо кастинг за 10 до 15 нових глумаца. Ми сада имамо 90 глумаца у нашим представама, али нам треба још. Радићемо југословенске класике: Ивана Цанкара „Слуге“, Мирослава

Крлежу „Леда”, Милоша Црњанског „Дневник о Чарнојевићу”, Бранка Ћопића „Осма офанзива” и Васида Иљоског „Печалбари”.

Концепт КПГТ-а (Казалиште, Позориште, Гледалишће, Театар) тако би ове године из Старе шећеране у Београду требало да се прошири по земљи.

– Јединствени југословенски културни простор, без обзира на државе које долазе, настају – заједнички живот разних људи, разних националности, језика, традиција – који из тога црпи богатство за свој рад, за своју уметност, а нису им то сметње, то је увек оно што смо покушали да урадимо. У међувремену други су били јачи, земљу су растурили. Али интересантно је да сви ми који смо се бавили тада Југославијом, и борили се за то и за тај заједнички живот, нисмо баш пожељни, у околини, у околним земљама. А ови који су јако освешћени, онако тврди и строги, они једни друге јако чешкају, милују по глави, једни друге хвале, позивају чашћавају договарају се, само ми Југословени нисмо прихватљиви. Ми смо опасност, јер паклени терор чињеница говори да је то нешто чему свет иде, људи морају живети заједно, бити пријатељи. Дошло је време када треба да радимо заједно, не да сарађујемо, него да живимо заједно и да радимо заједно – закључује Љубиша Ристић.